

גליון

מעורבות
ספירים

במשנתו של הבעש"ט הקדוש

פרשת
ויקהל

גליון קנ"ז

מאמר "ארבע אבות נזיקין" [ח"ה]

ג' אבות נאמרו בשור - קרן שן ורגל | קרן, שן, רגל - מושכל, מורגש, מוטבע | "קרן השור" - התוקף והגבורה שבעולם ובמחשבת האדם | נגיחה, נגיפה, נשיכה, רביצה, בעיטה - חמש גבורות | "כתבו לכם על קרן השור - אין לכם חלק באלקי ישראל" | "וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק" | קרן - "קליפה רביעית נוגה"

ג' אבות נאמרו בשור - קרן שן ורגל

"שק"ר רדפוני עזרני", והם שלושת האבות שנאמרו ב"שור": "קרן" "שן" ו"רגל", כמבואר בתחילת מסכת בבא קמא.

שלוש אלו הם שלושת העולמות שנבראו כתוצאה משבירת הכלים שמשם באים כל ההסתרות והמזיקים, אשר הם ג' המוחין (כתר, חכמה, בינה) המתפשטים לעבר מידות הצמצום [מלכות, גבורה, הוד] באופן הבא: "קרן" הוא כנגד מוח ה"כתר" המתפשט ל"מלכות", "שן" הוא כנגד מוח ה"חכמה" המתפשט ל"גבורה", ו"רגל" הוא כנגד מוח ה"בינה" המתפשט ל"הוד", וכמו שיבואר להלן.

קרן, שן, רגל - מושכל, מורגש, מוטבע

וכשם שהם שלוש הסתרות בעולמות העליונים המעלימים על הימצאות האלוקות בעולם - על ידי גבורות וצמצומים, כך מתבטאים הם גם במערכת נפשו של האדם המתחלקת לשלוש חלקים שהם: "מחשבה" "מידות" ו"מעשה" [נפש, רוח, ונשמה], אשר אף בהם ישנם שלוש מיני היזקים וצמצומים כדלהלן:

א מצוה נא אות ו.

ב ישעיה לב כ.

ג תהלים קו ב.

ד כמש"כ בספה"ק צמח צדיק (פ"ר וקרא): והנה יש גם כן שור דקליפה, שהוא אחד מהארבעה אבות נזיקין, ונזקי השור הם שן קרן רגל ר"ת שק"ר, וזוכין להכניע השור דקליפה על ידי שמייחדים השמות הק' הו"ה אדנ"י אה"ה אה"ה, שעם הכולל הם עולים ק"ל, כמנין הס"ת של שן קרן רגל, ועל ידי השמות הק' ממשכינן ה' חסדים שהם ה' הו"ו"ת, כי ה' פעמים הו"ה גימ' גם כן ק"ל. והר"ת של קרן שן רגל עם הס"ת הם גימ' תש"ל וגימ' כ"ח שבת, שעל ידי כח שבת קודש ועל ידי תש"ל תמידין שהקריבו בכל שנה זוכין להכניע שור דקליפה, ולהכניע הנזקין שלו שהם שק"ר כנ"ל. ולכן בתפלת המנחה שהוא שור דקדושה, הכניע אליהו הנביא נביאי השק"ר שהם נזקי השור דקליפה.

ה מבואר בספה"ק אוצר החיים (פ"ר משפטים) בזה"ל: שור דקליפי ממנו בא גזירות רעב ר"ל כי בקדוש נאמר רב תבואת בכח שור תבואתה לראש יוסף

כי המזון בא מחמכי ונגדו בקליפי רעב ר"ל ועצירת גשמים ויש לשור שלש אבות קרן שן רגל ועל זה ביקש דוד שק"ר רדפוני עזרני.

ה תהלים קיט פו.

ו ב ע"ב.

ז כמבואר בספה"ק אוצר החיים (ש"ס): ואבאר סוד עמוק השור יש לו שלשה אבות שן

רגל קרן שור וסוד אב"ג ית"ץ סוד עולם התווה עולם השביר כמבואר, עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה אל שליש ונחית וסליק לאלף אלפין ורבוא רבבין מארי תריסין ומניה מתאחדין בקסטא. עלמא תניינא עלמא דנפיק מהאי תקונא שליש ונחית וסליק לשבעה וחמשין אלף דרגין מארי דיבבא ומתאחדין מניה לאכפייא בקודלא בחיורא. עלמא תליתא דנפיק מהאי תקונא שליש ונחית וסליק לצ"ו אלפין מארי ד"ללה וביאור אלו תלת עלמין יאריך עלי מאוד ואסמוך על המעיין.

ח כל זה מבואר בספר פלא יועץ (חנכה) להרה"ק ר' מרדכי דוב הארנאסטיפאל ז"ל בעל שו"ת עמק שאלה, ע"פ המבואר בכנתי האריז"ל

א. בחלק ה"המחשבה" [נשמה - כתר - מושכל] ישנו הרצון לקיים רק את מציאות עצמו על פני זולתו "למעלה מטעם ודעת" - בבחינת "כוונתו להזיק"ט - הבא מצד מידת ה"מלכות" הנתועה בנפש האדם [כידוע שיעקר הכתר והרצון הוא במלכות - כתר מלכות"].

ב. בחלק ה"מידות" (רוח - חכמה - מורגש) נמצאת הרדיפה הרגשית אחר התאוות והתענוגים - בבחינת "יש הנאה להזיקו" - הבאה מצד צמצום ה"גבורה" שהיא הרחקת מציאות הזולת מן ה"חסד" לעומת ההנאה העצמית.

ג. בחלק ה"מעשה" [נפש - בינה - מוטבע] נמצאת המשיכה החומרית הבלתי נשלטת המוטבעת בחלקים הנמוכים שבאדם [כלי המעשה], המורגלים להעדיף רצון עצמו ולהוציאו לאור על פני כל הבנה שכלית אחרת - בבחינת "דרך הילוכו" - הבאה מצד צמצום ה"הוד", שהוא האמונה המוטבעת בגוף האדם וההכנעה שלו לעולם החומר, הגשמי והמוגבל [ועיין במאמר "נצח והוד" לפ"י אחרי תשע"א].

שלושת ההיזקים אמנם מתבטאים בתורה בבהמה טהורה

[שור] הבאה מצד "קליפת נוגה" להיותה מעורבת טוב ורע - הטוב מתבטא בהכנעה המוטבעת בה והרע בכך שהיא מזיקה בקרן שן ורגל, אך לפי ספרי החסידות - כמדובר - הם אמורים גם לגבי ה"נפש הבהמית" שבאדם - המכוונת אף היא כנגד "קליפת נוגה" כנודע, שיש גם בה את הג' ההיזקים המדוברים: "קרן" "שן" ו"רגל", וכמבואר לעיל שהם המידות: "מלכות" "גבורה" ו"הוד" - להיותם מצמצמים ומגבילים את שלוש המוחין: "כתר" "חכמה" ו"בינה".

ומבואר בספרי החסידות כי על ידי שהאדם משלים עצמו בשלושת החלקים המדוברים - מחשבה מידות ומעשה, שהם גם שלושת המוחין שלו - "כתר" "חכמה" ו"בינה" - כאמור, על ידי זה מכניע את צד השמאל והגבורה שבעולם המתבטאים ב"שור המזיק" המתחלק לשלושת הגבורות, הצמצומים וההיזקים - "קרן" "שן" ו"רגל", וכמבואר באריכות בספה"ק נועם אלימלך^א, ועוד יבואר בהמשך כל אחד מהם במקומו, ומתחילה נבאר עניין הקרן ומשמעותו בעבודת האדם את השי"ת.

בשור לבד הם שלשה ונמצא יתירם מהקדושה.

אך הרמז הוא על ענין שלש מדרגות אשר בהם יתוקן השור רמז על טרא דשמאלא כמאמר ופני השור מהשמאל וצריך לתקן סטרא דשמאל להכניס בימין והוא הגורם לביאת משיח במהרה בימינו הנקרא שור בכור שור הדר לו פירוש הצדיק הנקרא בכור כנ"ל ההדר לו שיתוקן השור כנ"ל. והם שלש מדרגות:

[א.] קרן והוא רמז על ביאת המשיח בעתו ע"ד זכה אחישנה לא זכה בעתו. ע"ד הרמז במשון היובל המה יעלו בהר פירוש במשון אם יהיה נמשך זמן הגאולה היובל המה יעלו בהר יובל היינו כשיבא זמן היובל דהיינו בעתה אז יעלו בהר דהיינו ע"ד ועלו מושיעים בהר ציון וזה רמז קרן דיובל היינו קרן.

[ב.] הוא רגל רמז על הצדיק המרגיל את עצמו בקדושתו יכול לפעול שיהיה אחישנה. וזהו כי יבער איש שדה או כרם דהנה יש שני מיני שדות כמש"ה ראה ריח בני כריח השדה והווי ישראל הקדושים המשולים לשדה חקל תפוחים. ולעומת זה עשה אלקים כמ"ש ועשו בא מן השדה נקרא שדה אחר. וגם ישראל נקראים כרם היה לידידי כרם ה' צבאות. ואמר הכתוב כי יבער איש לשון הבערה והדלקה דהיינו איש צדיק שיבער את עצמו בהתלהבות אש על השדה או כרם הם ישראל. ושלא את בעירה ודרשו חז"ל זר רגל. רוצה לומר כנ"ל שעם ההרגל יפעול ובער בשדה אחר. פירוש שיבער ויכלה השדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם כל המיטב של השדה והכרם ישלם לשון ישלם ויתקן הכל על מכונו.

[ג.] הוא שן רמז על התעוררות החסדים שנתעורר על ידי הצדיק שיש לנו ל"ב שינים כנגד ל"ב תיבות פליאות חכמה ועם היחוד. הזה נתעוררים חסדים דהנה יש י' מיני חסדים חסדים מגולים וחסדים מכוסים. ולזה רמז שן פעמים מגולה ופעמים מכוסה כדאיתא בגמרא למה נקרא מבעה שן משום דפעמים מגולה. והווי לעושה נפלאות גדולות לבדו כי החסדים הם מכוסים והם אצל השם יתברך לבדו הוא עושה עמונו נפלאות כי לעולם חסדו.

וז"ל: עיין בטעמי המצות שחושב שם ג' מיני היזק שיש בשור המזיק שן וקרן ורגל שהם אותיות שקר. וקרן הוא נגד בחי מלכות קרן היובל על"ש. וכתב שבחי תם מגיע הפגם עד בחי חצי המלכות ובחי מועד הוא ח"ו פוגם בכולו.

ונודע בגמ' (ב"ק ג.) ששן יש הנאה להיזקו וקרן מתכוון להזיק, ורגל מצוי להזיק. ובה ז"ל נגד ג' פגמים אשר ישנם באדם. יש ח"ו אשר יודע רבונו ומורד בו, ויש מצד רגילות אשר נטבע בו והרגל נעשה טבע ומצד הרגילות ועולם כמנהגו נוהג נשכח מלבו שיש משיג ומנהיג, וזהו ח"ו מצוי להזיק. ויש ח"ו אשר התאוה יכסה פניו ונדמה לו כהיתר או למצוה ואין זה אלא שהתאוה גברה על שכלו ונכנס בו רוח טטות, וכמו שאמרו בגמ' (סוטה ג.) אין אדם עובר בעירה א"כ נכנס בו רוח טטות.

ט כמש"כ בספה"ק שם משמואל (פר וישלח, תרע"ד): והיא קליפת שור ששרשו מהשמאל, פני שור מהשמאל, ובהשתלשל למטה נעשה שור המזיק, וקרן השור מורה על גסות הרוח והוא שורש ע"ז ושניות לאמור אני ואפסי עוד וממנו נמשך שלא להחשיב בעיניו שום דבר ולדכא תחת רגליו כל אסירי ארץ, כאילו אין שום דבר במציאות זולתו, ובש"ס ב"ק (ד') לא ראי הקרן שכוונתו להזיק, וזה עשו (דריאל ז') וקרניא עשר מינה מלכותא עשרה מלכין יקומו.

י כמבואר בספה"ק שם משמואל (פר ויקרא, תרע"א) וז"ל: והנה ידוע שנפש בהמה טהורה היא מקליפת נוגה שמתהפכת מטוב לרע ומרע לטוב, היינו שהטוב שבהמה להיות דכאי רוח ולהיות נמשך לרצון בעלי, כאמרם ז"ל (חולין ה"ב) אדם ובהמה תושיע ה' אלו בני אדם שהם ערומים בדעת ומשימין עצמם כבהמה ופירש"י דכאי רוח, ובמדרש (ויק"פ פ' כ"ה) שאנו נמשכין אחריו כבהמה, והרע שבהמה הוא להיות נמשכת לגמרי אחרי תאוות חומריות יותר מכפי הסדר ולהזיק בקרן שן ורגל.

יא וז"ל (פר משפטים): דאיתא בגמ' שלשה אבות נאמרו בשור קרן שן ורגל ולכאורה לפי דברינו הנ"ל שהאבות נזיקין הם לעומת האבות הקדושים והרי

“קרן השור” – התוקף והגבורה שבעולם ובמחשבת האדם

ומבואר בספרי החסידות כי מפני שעיקרו ויסודו של ה”שור”³ – שמהותו אינה אלא גבורה ותוקף – הוא ה”קרן” שיש לו בראשוי – ששם נמצא עיקר הכוח והתוקף שלו⁴, אשר לכן נקרא כל דבר את עיקר עיקר העניין “קרן”⁵, לפיכך נבטא קרן השור את עיקר תוקף

והזקק צד השמאל והגבורה שבעולם” – “עצם הדין ותוקפו”⁶.

ומבואר בספרי החסידות כי כיון שמקור כל הגבורות שבעולם הוא מצד הנחש הקדמוני שהרבה הרע על הטוב⁷, לכן שנינו בבבא קמא⁸ כי “הנחש מועד לעולם” והיינו שתמיד ענינו ו”כוונתו” אינה אלא “להזיק” בעצם – אף בלי שום הנאה⁹ – כי ה”נחש הקדמוני הוא שורש ועצם

¹ ראה מש”כ בספה”ק בני יששכר (כסלו טבת, מאמר ג): והנה דוד שנמשח בقرן מן הסתם שהיו מושיחין בו היה קרן השור, כי עיקר שבח הקרן הוא משור כענין שאמר שור פר מקרין מפריס (תהלים טו לב).
² כמש”כ בספה”ק אמרי נועם (מפני המחבר, להנחה): והנה איתא בספר יצירה (פ”ה מ”ו) המליך אות וא”ו בהרהור וברא בו שור וכו’, וכאשר נפגם אות וא”ו נפגם ההרהור שהוא המחשבה שבראש, לאשר כח הרהור נברא על ידי אות וא”ו. לזאת כאשר פגמו היונים בחכמות שלהם באות וא”ו, הכשילו בהרהוריהם רעים להביא דעת אפיקורסות לכל האמין בההוה. על כן שלח אנטיכוס שני שרים אלה ניקנור ובגריס, אשר ניקנור עולה הרהור, בגריס עולה רע”ה. וזהו כתבו לכם על קרן השור, כי קרן השור רומז לאות וא”ו, לאשר הוא הקרן והיסוד שנברא בכחו השור שבחמה כדברי הספר יצירה הנ”ל, ותיבת תב”ו עולה מספר ו”ו עם הרהור.
³ כמש”כ במצודות ציון ע”ה”פ (בפרק ג ד) ו”גנה כאור תהיה קרנים מידו לו ושם תבין עזה” – וגנה – ענין הארה וזריחה כמו מנוגה נגדו (תהלים יח). קרנים והושאל על המשמלה ההתחזקות ע”ש שבנ”ח בעלי הקרן יתחזקו בהם. תבין מ”ל תבוי וגזוז כמו תבי כמעט רגע (שיר השירים ח).
⁴ כמש”כ בספה”ק דברי חיים (להנחה): והנה בדור הגזירה, רצו היוונים ימ”ש בחכמות חיצוניות שלהם לבטל מעשה המצות, ורק לילך במושכלות, כדרכי היוונים המתפלספים שהיו אז בדור ההוא. ולזה אמרו לישראל כתבו לכם על קרן השור (ב”ר ב”ד) והיינו קרן לשון עיקר הדבר, השור הוא לשון הבטה היינו שרצו לישראל יכתבו זאת ח”ו על עיקר, ושישרש ח”ו בלבם כמו קרן, כי שם קרן בכל מקום מושאל על עצם הדבר, כמו מי שהקין שלו (רש”י תכונות ט”ו ד”ה נתקן) וכמה מקומות שנאל שם זה לזכר שהוא עיקר נקרא קרן, מושאל מקרן השור שהוא עיקר כחו. השור לשון הבטה וראיה, היינו שילכו רק בתר ראיית שכלם, לא כחוקים המבורא ב”ה וב”ש.

נחש הקדמוני כמורגום נחשירכן, שפירושו בו שהי נחש חקוק על ירכו, ורתעו ורעצו כמורגום נחש שכוונתו להזיק. עוד כתב שם (ישעיהו ת”ר): וזהו שנעשה מרכבה לנחש הקדמוני שכוונתו להזיק, ובזוה”ק ויבא אלקים את התנינים הגדולים זה יעקב ועשו, ופירש כ”ק אבי אדומ”ר זצלה”ה שענין תנין ונחש כוונתו להזיק אף בלי הנאתו אלא שונא בעצם, כך חי יעקב שונא בעצם את הרע ועשו להיפוך שונא את הטוב אף בלי שתיי לו שום תועלת והנאה ממנו. עוד כתב (פרי וישלח, ת”ה): והנה זה לעומת זה עשה אלקים מלאכי חבלה לעילא ורשעים למטה, יש שענינם גסות הרוח ולדכא תחת רגליו כל אסירי ארץ והם נקראים שור המזיק קרני רשעים, ויש שענינם התמכרות לתאוות רעות אשר בשר חמורים בשרם. ונראה שהם שני כחות רעים, נחש וקסם, נחש כוונתו להזיק וכמו קרן השור דלא להנאתו קעביד, וע”כ נקרא כח רע זה בשם נחש, והוא נחש הקדמוני עבדא דמריד במארי, וקסם הוא התמשכות התאוה כלשון הכתוב (ויחזקאל י”ב) מקסם חלק, ובזוה”ק (ח”ג ר”ו) מסטרא דנחש נפיק שור מסטרא דקסם נפיק חמור, וברח”ו שזה דכורא וזה נוקבא.

וכן כתב שם (פר יוחי, תרע”ה): אך יעקב היו לו שתי המדות בעצם, אהב את הטוב באשר הוא טוב ושינא את הרע באשר הוא רע לא מצד שהמדה היפוך מזולתה, וזוהי מדת תפארת דכלולה בתרין. והנה בש”ס ב”ק דנחש כוונתו להזיק והיינו דשאר המזיקין כוונתם בעצם להנאת אכילתם ועשיית ההיזק נעשה ממילא, אבל הנחש כוונתו בעצם להזיק, וזהו הענין שיעקב נקרא נחש כאשר מלתו תפארת כנ”ל ששתי המדות הן בעצם בו, וכן עשו הייפוך מה שיהי בעצם אהב את הרע ושינא את הטוב לא לבד מפני שהוא היפוך הרע האהוב לו, ודפח”ח.

עוד כתב (פר מטעין, תרע”ו): ונראה לפרש דהנה נסיעת ישראל במדבר היתה לאכפא ולכתתא ריש”י דס”ם חייבא כמבואר בזוה”ק (ח”ב קפ”ד), והוא בחי סור מרע, והנה סור מרע יש בשני אופנים, יש שחמתו שהרע בעצם נבזה בעיניו נמאס וצא תאמר לו, ואינו יכול לסבלו, ויש שמתרחק ממנו מהמת שזה מונעו מן הדביקות האלקית שיקרה אצלו מכל חללי דעלמא, וכמו שהמליץ בחינת עולם המתקן נזיד עדשים בו תמכר בכורה.

וכן כתב הרד”ק מקאמארא זי”ע בעפה”ק אוצר החיים (פר מפשטים): ואמיתותו קרן עיקר הדבר בסוד נקודת העיקרית כנסת ישראל פרצוף הפנימי שני המאורות הגדולים כנסת ישראל פרצוף הפנימי שני המאורות הגדולים שיהוה.
⁵ וכמש”כ בספה”ק אוהב ישראל (להנחה) וזל”ק: וג”כ ידוע שאר”ה מימין ושור”ר משמאל. ומשם הוא מקור תוקפו של כח השמאלי, וזהו שאמרו לישראל כתבו לכם על קרן השור היינו על תוקף וזוקק קרן השור. שהוא כח השמאלי. ו”ל ישראל יסכימו על כח השמאלי בהנהגתו העולם כי אין לכם חלק באלהי ישראל ח”ו. זה היה רצון הרשעים הקלפוט.
⁶ אוצר החיים (פר מפשטים): וטעם קרן הוא מה שאין דרכו בכך אלא דרך מקרה ואין לו הנג” בכך וטעם קרן עצם הדין ותוקפו עיין זוהר אמור.
⁷ כמש”כ בספה”ק אוצר החיים (פר מפשטים): ואמיתותו סוד קרן עיקר הדבר בסוד נקודת העיקרית כנסת ישראל פרצוף הפנימי שני המאורות הגדולים שיהוה. וקרניים אברהם יצחק הוה כידוע ושורש קרן משיחו מסוד החכמ” סיהרא קדישא ששורש בחכמי והבן מאוד כי קצרתני בסוד מעשר ל”ד שנקודת זאת אינה נפגמת במעש”ש בלא אדם ואין לה הנאה ממעשייהם ויש נגדו קרניים סיטרא דנחש מלולא תוקף הדין כח המינות אשר בדרך מקרה פוגם בנקודת עיקרית ואין לו הנאה מזה. כי הוא קיא צואה נחש עפר לחמו ומזה בא גזירות רעב ר”ל. רעב לשמוע את דבר ד’ כי צרעת ממארת של המינות מנטל כח התור” כלת משע.

והנה לכל אופן יש מעלה. האופן הראשון בודאי קודש קדיש וכמו שהגיד כ”ק אבי אדומ”ר זצלה”ה בפרוש דברי הוזה”ק (ח”א קל”ה ע”ג) ויבא אלקים את התנינים הגדולים זה יעקב ועשו, והגיד ז”ל דהנה בש”ס ב”ק דנחש כוונתו להזיק לא כמו שאר החיות הטורפות להנאתן, ונחש נקרא מזיק בעצם לא לצורך דבר אחר, ותנין הוא נחש המים כידוע, וע”כ המשיל את יעקב ועשו לנחש, והיינו שיעקב לא היי שונא הרע באשר הוא היפוך הטוב, אלא היי שונא את הרע בעצם, כן עשו להיפוך לא היי שונא את הטוב מחמת שהוא היפוך מה שמתטוק אליו, אלא שונא את הטוב בעצם, עכ”ד ודפח”ח.

וכן כתב הרד”ק מקאמארא זי”ע בעפה”ק אוצר החיים (פר מפשטים): ואמיתותו קרן עיקר הדבר בסוד נקודת העיקרית כנסת ישראל פרצוף הפנימי שני המאורות הגדולים שיהוה.
⁸ וכמש”כ בספה”ק בני יששכר (כסלו טבת, מאמר ג): והנה דוד שנמשח בقرן מן הסתם שהיו מושיחין בו היה קרן השור, כי עיקר שבח הקרן הוא משור כענין שאמר שור פר מקרין מפריס (תהלים טו לב).
⁹ כמש”כ בספה”ק אמרי נועם (מפני המחבר, להנחה): והנה איתא בספר יצירה (פ”ה מ”ו) המליך אות וא”ו בהרהור וברא בו שור וכו’, וכאשר נפגם אות וא”ו נפגם ההרהור שהוא המחשבה שבראש, לאשר כח הרהור נברא על ידי אות וא”ו. לזאת כאשר פגמו היונים בחכמות שלהם באות וא”ו, הכשילו בהרהוריהם רעים להביא דעת אפיקורסות לכל האמין בההוה. על כן שלח אנטיכוס שני שרים אלה ניקנור ובגריס, אשר ניקנור עולה הרהור, בגריס עולה רע”ה. וזהו כתבו לכם על קרן השור, כי קרן השור רומז לאות וא”ו, לאשר הוא הקרן והיסוד שנברא בכחו השור שבחמה כדברי הספר יצירה הנ”ל, ותיבת תב”ו עולה מספר ו”ו עם הרהור.

אך אין מידה זו נוהגת בכל אדם, שבאם יש באדם עוד פערות בעצת טוב, א”א שיהי כ”כ שונא הרע בכלל, וכן אם יש ברע ההוא עוד תועלת מזה, א”א שיהי כ”כ נמאס בעיניו, שהיי יש קצת השתנות ביניהם ואינו היפוך לו לגמרי, אם כן מדה זו אינה נוהגת אלא ברמי המעלה גדולים שבגדולים.
 אך האופן השני יש לו מעלה שנוהג ככל איש אם איננו נבער מדעת ומוכה בסנורים, ובכלל ישראל נוהגת מדה זו תמיד כמאמר ז”ל (סוכה מ”ה ע”ג)

וכן כתב הרד”ק מקאמארא זי”ע בעפה”ק אוצר החיים (פר מפשטים): ואמיתותו קרן עיקר הדבר בסוד נקודת העיקרית כנסת ישראל פרצוף הפנימי שני המאורות הגדולים שיהוה.

וכן כתב הרד”ק מקאמארא זי”ע בעפה”ק אוצר החיים (פר מפשטים): ואמיתותו קרן עיקר הדבר בסוד נקודת העיקרית כנסת ישראל פרצוף הפנימי שני המאורות הגדולים שיהוה. וקרניים אברהם יצחק הוה כידוע ושורש קרן משיחו מסוד החכמ” סיהרא קדישא ששורש בחכמי והבן מאוד כי קצרתני בסוד מעשר ל”ד שנקודת זאת אינה נפגמת במעש”ש בלא אדם ואין לה הנאה ממעשייהם ויש נגדו קרניים סיטרא דנחש מלולא תוקף הדין כח המינות אשר בדרך מקרה פוגם בנקודת עיקרית ואין לו הנאה מזה. כי הוא קיא צואה נחש עפר לחמו ומזה בא גזירות רעב ר”ל. רעב לשמוע את דבר ד’ כי צרעת ממארת של המינות מנטל כח התור” כלת משע.

וכן כתב הרד”ק מקאמארא זי”ע בעפה”ק אוצר החיים (פר מפשטים): ואמיתותו קרן עיקר הדבר בסוד נקודת העיקרית כנסת ישראל פרצוף הפנימי שני המאורות הגדולים שיהוה.

הדין והגבורה שבעולם, והוא מקור כל המזיקים^{כא}.

נגיחה, נגיפה, נשיכה, רביצה, בעיטה - חמש גבורות

ומבואר בספה"ק אוצר החיים^{כב} להרה"ק מקאמאנא זי"ע וכן בספה"ק דרך פקודין להרה"ק הבני יששכר זי"ע כי כשם שמידת הגבורה שבעולם מתחלקת לחמש גבורות הידועים (ובאים מצד המלכות), לפיכך גם תולדות ואופני נזקי "קרן השור" הם חמש, כמבואר בריש מסכת בבא קמא^{כג} שתולדות הקרן אלו הם: נגיחה, נגיפה, רביצה, בעיטה ונשיכה^{כד}, ובספה"ק אוצר החיים^{כה} מאריך הרה"ק מקאמאנא זי"ע ומרחיב לבאר האיך הם מקבילים זה לזה, וכדלהלן בלשון קדשו:

"ויש לו [לקרן] חמש תולדות: נגיחה, נגיפה, בעיטה, נשיכה, רביצה. ה' גבורות ודינים, אשר נגדם בקדושה חמש גבורות

מנצפ"ך המעלין 'מיין נוקבין' לצורך היחוד, וחמש ספרים בתורה.

וסוד קרן מלך השלישי חשם. ונרמוז באות ל' של אלהים. והנה בעולם העשיה, שם נמשך מלך השלישי שהוא 'חשם' 'עיטרא דגבורה', סוד קרן ישש לו חמש תולדות.

א. נגיחה:

וזה ה'חשם' כולל חמשה גבורות הכלולין בחג"ת נ"ה [חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד], ועושה הזיק בנגיחה, 'כי יגח' מלשון 'המשכה', שמושך טיפות החסד לחוץ בפגם הברית.

ואמיתת סוד 'קרן היובל' - שורש הדבר וחזקו, 'כתר דקדושה' נקרא 'שורש', כידוע ממרן אלהי^{כז}. והוא סוד 'עצם שער החמישים' 'שורש החמישים שערים' 'חמשה גבורות', אשר בקבלת התורה נתגלה 'אור קרן' ההוא הנקרא 'קרן היובל'.

והטעם ששקר אין לו גרלים כי בנצח אין להם אחיזה. ולכן חסר מחשם אות למד להורות שאין לו אחיזה בנצח. ונ"ה נקראין למודי ד' וחסר מחשם למד לפי שאין בו אחיזה. ולכן נרמוז מצוה זאת באות ל' להורות שמצוה על הב"ד לראות שלא להשלים לו חלילה הלמד שנחסר לו.

וזה החשם להיותו המלך השני שהוא גבורה וחוזק מלשון קרן. לכן הוא העיקר המפתי לאתתא ליטול נהוריה סוד קרן אור. והוא בכח זה שנתאחז ויונק מהוד הנקרא גם כן למד למודי ד'. והוא חשם חס' ש' ממחר וחש כדי ליטול אור המס סתומה שהוא יסוד דנוקבא ששם יש ה' גבורות למיין נוקבין. הורג את הקטנים ר"ל.

וזה החשם כולל חמשה גבורות החסד לחוץ בפגם הברית. יגח מלשון המשכה שמושך טיפות החסד לחוץ בפגם הברית. ואמיתות סוד קרן היובל שורש הדבר וחזקו כתר דקדושה נקרא שורש כידוע ממרן אלהי. והוא סוד עצם שער החמישים שורש החמישים שערים חמשה גבורות אשר בקבלת התורה נתגל אור קרן ההוא הנקרא קרן היבל.

נשיכה דיסורין בניני רשעים מעונות אריות גבורה. נשיכ' בקדושי' הוא נשיק' אמיתות ריבוי אהב' וידוע שהנשיק' על ידי חכמי רוח אלהים חיים כידוע ממרן והוא בקדושי' פרצוף חכמ'. ויש נגדו בקליפי' הנשיכ' כמאמר חז"ל על וישקרו של עשו הרשע שרצה לנושכו בניני הכלכל ובשפתי חלוקת המפתח לתאות רעות ר"ל. ונערתות נשיקות שונא. ונגדו בקליפי' אינין נשיקין לסאבא ולאטעא בני נשא אבתרה.

נגיפה בעיטה בנ"ה למודי ד'. נגיפה ענין הכאה בקדושה, נגוף ורפוא מגודל אהב' לבני מייסרת אותן בנגף כדי שיהיה וישתלם גפן ממצרים תסיע שאינו מקבל הרכבה ממין אחר ונגדו בקליפי' ר"ל מגפה על שונאי ישראל.

רביצה בת"ת גוף הטמא. רביצה לסוד הת"ת דקדושה כרע 'רביץ צדיקים' "בינונים" רשעים ואימא רביעת עליהן. רביצה בגופא הכל כידוע. ונגדו בקליפי' תבר מאנא ולית מאנא אלא ת"ח. ורביץ עלייהו ותביר להו ובטלו התורה.

בעיט' ברגלים שאין דרכן בכך ובקדושה בעיטא בחכמתא בסוכלתא בדעתא בחיוו בידין וברגלין לכתת אעא דלא יליקת ביה נהוריה יבטשון קדי ויזליק ונהיר. ולהיפך נקרא המכנט בברותיו וכן סטרא אחרא בעטית ודרכתית ותבר מאנין דמקדשא ושאר ברגליה רפסא ומדקא ונגדו בקדושה ואתה על במותימו תדרך דרך קשתו.

^{כז} שמות כא ח.

^{כח} ראה עץ חיים שער ז סוף פרק ד.

ישראל אין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמים, וע"כ נקל להם לחשוב חשבונו של עולם, דעו את מי אתם מחליפין במי.

^{כא} כמש"כ בספה"ק אגרא דכלה (פר' בראשית): והנה כל המקטריגים והמזיקין מטטרא דנתש הקדמוני.

וכן כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספה"ק שיחת מלאכי השרת (פרק רביעי) וז"ל: והנה הנחש הוא היה מחטיא הראשון לאדם הראשון כמו שסיפרה התורה מסתמא יש באותו בעל חי מקור אותו כח ההפרד והדמיני שיסד השם יתברך בעולם שמאותו כח הוא שפעות אותו בעל חי הפרטי המזיק לברואים. וביאור דבר זה יתבאר אם ירצה ה' באורך בקונטרס שיחת שדים אשר ל'.

אבל כלל הוא דבר הלמד מכח סיפור התורה שכח הטומאה וההסתה והתעות מירצון השם יתברך הוא הנחש ולכן אמרו (וזהו ח"ב ק"ג) דכריך חויה סחרניה דקדושה. פירוש שהשם יתברך יסד דבר המונע להגיע אל הקודש שאותו דבר אין מניחו ליכנס שם רק שיטה לדרך אחר ולא ליכנס שם. דוגמת המשל בנחש הכרוך סביב התיבה של אבנים טובות ומרגליות שבזוה"ק שם היינו שהשם יתברך עשה מחשבת דמיון שידמה שלא זו הדרך

הקדושה רצה לומר סביב כולה שאי אפשר ליכנס רק דרך עליה והיא אין מנחת שנושבת בכח טומאתה מכנסת ארסה לתוך בשר הנוגע וזה מכלה הבשר והוא. ארצה לומר אותם מחשבות של קדושה ליכנס שם היא מכלתו. רק אשא לא מקבלא סמטא וכנ"ל שדבר זה הוא מדרגה העליונה שהוא

ההכרה באמת וזשה דמיון.

^{כב} כמובא להלן.

^{כג} ב"ק די ע"א (וכן בתוספתא שם פ"א ה"ט).

כי וכן הוא בסידור תפילה לבעמח"ס משכנות לאביר יעקב, שחרית, מזמור קדיש אבות מ"ז.

^{כד} וז"ל (פר' משפטים): למעלה השוטטו כמה חלקים, וכאן הובא הכל: ויש לו חמש תולדות נגיחה נגיפה בעיטה נשיכה רביצי' ה' גבורות ודינים אשר נגדם בקדושי' חמש גבורות מנצפ"ך המעלין מיין נוקבין לצורך היחוד וחמש ספרים בתורה.

וסוד קרן מלך השלישי חשם. ונרמוז באות ל' של אלהים. והנה בעולם העשיה שם נמשוך מלך השלישי שהוא חשם עיטרא דגבורה סוד קרן ישש לו חמש תולדות. ושם הוא מדור הקליפות. ואחר התיקון נאמר על מלך זה שמח בחור. והם חמשה גבורות. והם יורדין במהירות. וגם חשם אותיות חשמל. והוא סוד העולה העומדת על הברית. וזהו חשמל וחסר מחשם למד.

ב. נשיכה:

נשיכה דיטורין, ב'שיני רשעים' מעונות אריות' - גבורה'. נשיכה בקדושה הוא נשיקה אמיתית - ריבוי אהבה. וידוע שהנשיקה על ידי חכמה 'רוח אלהים חיים', כידוע ממרן^{כח}. וזהו בקדושה 'פרצוף חכמה'. ויש נגדו בקליפה ה'נשיכה' כמאמר חז"ל^{כט} על 'וישקהו' של עשו הרשע, שרצה לנושכו ב'שיני הכלב' וב'שפתי חלקות' המפתה לתאות רעות ר"ל. ונעותרות נשיקות שונא^ל. ונגדו בקליפה 'אילין אינין נשיקין לסאבא ולאטעאה בני נשא אבתרה'^{לא}.

ג. נגיפה:

נגיפה ובעיטה בנצח והודו 'למודי השם'^{לב}. נגיפה - ענין הכאה בקדושה, 'נגוף ורופא'^{לד} מגודל אהבה לבניה מייסרת אותן בנגף, כדי שיהיה וישתלם 'גפן ממצרים תסיע'^{לה}, שאינו מקבל הרכבה ממין אחר, ונגדו בקליפה ר"ל מגפה על שונאי ישראל.

ד. רביצה:

רביצה - בתפארת, גוף הטמא. רביצה לסוד התפארת דקדושה, 'כרע רב'^{לז} - צ'דיקים ב'ינונים ר'שעים, ויאמא רביעת עליהן'. רביצה - בגופא, הכל כידוע. ונגדו בקליפה 'תבר מאנא'^{לו} ולית 'מאנא' אלא תלמיד חכם. ו'רביץ עליהו ותביר להו'^{לז} ובטלו התורה.

ה. בעיטה:

בעיטה ברגלים שאין דרכן בכך, ובקדושה 'בעיטא בחכמתא בסוכלתנא בדעתא בחיזו בידין וברגלין'^{לח} לכתת 'אעא דלא דליקת ביה נהוריה יבטשון ביה וידליק ונהיר'^{לט}. ולהיפר נקרא 'המבעט ברבותיו'^{לז}, וכן 'סטרא אחרא בעטית ודרכית ותבר מאנין דמקדשא, ושאר ברגלוי רפסא ומדקא'^מ, ונגדו בקדושה 'ואתה על במותימו תדרך'^{מא}, 'דרך קשתו'^{מב}.

"כתבו לכם על קרן השור - אין לכם חלק באלקי

ישראל"

וכשם שעניין "קרן השור" מתבטא באופן כללי בגבורה ובתוקף שבעולם, הרי שלפי ספרי החסידות הוא גם מתבטא בעיקר ושורש האדם שהוא מחשבתו והכרתו אשר הם מוגבלות על ידי מידת ה"מלכות" שבו - הבאה מצד הנפש הבהמית - המצמצמת את מחשבתו והגיונו להיות עסוק רק בעצמו ובצרכיו.

וכל זה מתבטא בעיקר על ידי הפה המבטא את ענין ההנהגה והמלכות של האדם^{מג}, וכמו שכבר דרשו חז"ל^{מח} על לשון הכתוב^{מז} "כלחוף השור" - "מה שור מנגח בקרניו - אף ישראל מנגחין בתפלתן" דהיינו בדיבור שלהם^{מט}.

ובמדרש (במ"ד כ"ד) מה "שור" מנגח בקרניו אף ישראל מנגחין בתפלתן. וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה. ועיין זוהר (בלק) דף קצ"ב (ע"א) דסטרא אחרא מסדרין קמיהו פתורא במיכלא ומשתייא ועבדין חרשין כו'. לכה נא ארה לי וגו'. למה עזב אומנתו ולקח אומנות ישראל שהוא בפה, ועיין מדרש (שם ז).

ולהלן (ככ, מה) נאמר, ויהי בבקר וגו' ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות וגו' ויאמר בלעם לבלק התיצב על עלתך ואלכה אולי יקרה ה' לקראתי וגו' וישב אליו והנה נצב על עלתו וגו'. וישא משלו ויאמר וגו' מה אקוב לא קרב "אל" ומה אזעם לא זעם "הויה", שתי שמות הללו למה:

והנראה על פי המבואר בכונות קרבנות (סדור קול יעקב, לו ע"ב) על הפסוק (להלן כח, ב) צו את בני ישראל, כי בעולם העשיה שולט שם א"ל אדני, גימטריא צ"ו, המכניע צ"ו של עבודה זרה, והיינו צ"ו מארי דיללה (עי' זוהר נשא קלב), והיינו דתניב (ישעיה כח, ח) כל שלחנות מלאו קיא צא"ה, היינו צ"ו דקליפה, עוד שם, תשמרו להקריב לי וגו' עולת תמיד (להלן כח, ב-ו), כי יש "תולע"

דקדושה, תולעת יעקב (ישעיה מא, יד), הנקרא (וגימטריא) "שור", והוא חסד שבגבורה, שם הראשון של אנא בכח אב"ג ית"ץ עולה שור, מספר תול"ע, והוא מתעורר בכל בוקר להכניע כל "תולע" דקליפה המתעורר בבקר "לעות"

אדם ברינו (איכה ג לו), ולהקריב הכל, להפך "בקר" ל"רקב", וזהו שאמר ה' תשמרו להקריב, לא "להקריב", עולת תמיד, "עולת" סוד "תולע" דקדושה, עיי"ש.

ובזה נבא אל הביאור, ויאמר מואב וגו' עתה ילחכו וגו' כלחך ה"שור" דייקא, מה "שור" מנגח בקרניו אף ישראל מנגחין בתפלתן, בראשי תיבות אב"ג ית"ץ העולה שור, סוד תול"ע דקדושה שכחו בפה. ועל כן ישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה, לעורר שלחן מלא קיא צא"ה, צ"ו מארי דיללה, בפיהם. ואמר לכה נא ארה לי, בפה, בסוד "תולע" דקליפה שכחו בפיו, לעומת תולע דקדושה. ועוד, להקריב קרבנות, לעורר "תולע" דקליפה נגד "עולת" תמיד. וזהו שאמר לבלק התיצב על "עלתך", והנה נצב על עולתו, "תולע" דקליפה.

^{כח} ראה בשער מאמרי רשב"י (פירוש ספרא דצניעותא פרק א): והנה כאשר נצח והודו העליונים פועלים לאתדבקא רוחא ברוחא ע"י הנשיקין כנז' בפי תרומה כן התחתונים פועלים לאתדבקא רוחא ברוחא כמער איש ולויות וזמ"ש לקמן בתר' איתדבקת ביה במלכא באינון נשיקין והנה החיבוק על ידי הבינה דכפרושיית והנישוק על ידי חכמה כי אין זוג אלא מצד החכמה וכמ"ש בפי' אמור.

^{כט} כדאיתא באבות דרבי נתן (נוס' א פ"ד): כינצא בו וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפול על צוארו וישק'הו (שם ל"ג ד) כולו נקוד מלמד שלא נשקו באמת.

^ל משלי כז ו.

^{לא} לש' הזוה"ק ח"ב רס"ז ע"א.

^{לב} ישעיה נד יג.

^{לג} ישעיה יט כב.

^{לד} תהלים פ ט.

^{לה} בראשית מט ט.

^{לו} לש' חז"ל בב"ק ז ע"ב.

^{לז} תיקוני זוהר קמו ע"ב.

^{לח} זוה"ק ח"ג קכו ע"ב.

^{לט} לש' זוה"ק שלח קסח ע"א.

^מ חגיגה ה ע"א; סוטה כב ע"א.

^{מא} עי' זוה"ק ח"ב קיח ע"א.

^{מב} דברים לג כט.

^{מג} איוב ב ד; ג יב.

^{מד} הקדמת התיקון: "פתח אליהו": מלכות פה תורה שבע"פ קרינן לה.

^{מה} במדבר רבה כ ד.

^{מו} במדבר כב ד.

^{מז} ראה מה איתא בספיה ק"ק ייטב לב (פר' בלק) בזה"ל: ויאמר מואב וגו' עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחך ה"שור" וגו' (ככ, ד-ו). מה בעי בזה.

ומבואר בספרי החסידות^{מח} כי משום כן גזרו היוונים - שבאו להילחם עם השכל והחכמה האלוקיים - שיכתבו בני ישראל "אין לכם חלק באלקי ישראל" - דווקא על "קרן השור", כי קרן השור רומז כאמור לשכל והמחשבה שבאדם.

"וכל קרני רשעים אנדע תרוממנה קרנות צדיק"

נמצא א"כ שכאשר האדם אינו משתמש במחשבתו להכיר את האמת אלא עסוק רק בעניני עצמו וצרכיו - אזי אין מחשבתו נחשבת אלא כדוגמת קרן הבהמה שאינה נצמחת אלא מן "מותרות המוח" - מה שמבטא את חוסר המחשבה^{מט}, בבחינת "קרן אקרי - שופר" לא אקריי" - שאינו משתמש במחשבתו ושכלו אלא להיגרר אחר שורש הרע והקליפה^{מכ}, ולהגביה את "קרן" וגדולת עצמו וצרכיו - כדוגמת השור שהוא "אזה שבבהמות", ואף אם על חשבון זולתו - בבחינת "כוונתו להזיק"^{נב} -

- אבל אינו עסוק ב'לשפר' ["שופר" לא אקריי"] את מעשיו ולהיטיב את דרכיו ולדאוג רק להגבחה "קרני השכינה" מתוך גאווה דקדושה^{נד}, וכפי שיהיה לעתיד לבוא בבחינת "וכל קרני רשעים אנדע - תרוממנה קרנות צדיק"^{נז}, כי באמת קרן ושורש הקליפה עתיד להחזיר אל הקדושה, בשורש מתוק, 'עתיד חזיר לטיהר'^{נה}, ובהמה טמאה אין לה קרן, כי כל קרן מהקדושה, אלא בעת עמידתו בקליפה מזיק מאוד, מה שאין דרכו להזיק ואין לו הנאה, כי באמת אין זה שלו אלא של הקליפה, והבן מאוד כי דברים רמים ונסתרים הם"^{נו}.

קרן - "קליפה רביעית נוגה"

נמצא א"כ כי ה"קרן" מורה על מחשבת האדם העומדת ותלויה בבחירתו אם לחשוב על צרכי עצמו או על השי"ת ומלכותו, ובבחירתו תהיה מחשבתו בגדר "קרן דקדושה" או בגדר "קרן דקליפה" [וכמו שיתבאר במאמר הבא בנוגע להבדל

^{מח} ראה מה דאיתא בספח"ק בני יששכר (כסלו טבת, מאמר יא): **הונה היונים נשרצו לבטל התורה ולהפריד היחוד העליון הנה אמרו ישראל כתבו לכם על קרן השור** (השם הראשון של שם מי"ב ר"ל "אב"ג ית"ץ) **ביגמטריא שר", והשם הנ"ל הוא בקרן והתחלה**, וממנו תלויים ל"ו אותיות וכו'.

^{מט} כדאיתא בספח"ק ישמע ישראל (פר יושב) "ולק" וכו" (ב"ב ה"ה) וחשך על פני תהום (בראשית א, ב) זו מלכות יוון שהחשיכה עיניהם כל ישראל בגזירותיהם שהיתה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, והיינו עפי" מאחז"ל (ר"ה כ"ו) במתניתין כל השופרות כשרים חוץ משל פרה, ואחז"ל בגמ' (שם) דפרה קרן אקרי שופר לא אקרי, והיינו שידוע שהקרן נצמח ממותרות המוח, אך באנשים מעולים גם זה הוא חלוש וקלוש, והשוטה שמתנאה נוגח בקרניו והוא זוחק רגלי השכינה כמאחז"ל (סוטה ה'), ואם מתבונן האדם ומשיג א"ל לבו מי ברא כל אלה השמים והארץ, בודאי יבא ויכלם להרים ראשו, כמ"ש עזרא הסופר (עזרא ט, ד) בושתי ונכלמתי להרים אלקי פני אלך, וכמ"ש בזה"ק (ח"ב ק"ב ע"ב ע"ש) על דוד המלך ע"ה, שאמר מאין עיניו מדחילו דמארי'.

עוד כתב שם. ובענין אומרם ז"ל (ב"ב ה"ה) כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, היינו שהקרן הוא מותרי המוח, ועי' המחשבות רעות ופגם הברית נעשה אדם כבהמה, וכאילו נצמח לו קרני השור. אבל יוסף הצדיק ששמר אוב"כ זכה לקרני ראם קרניו (דברים י"ג י"ז), ור"ת רא"ם רפאל אוריא מיכאל.

במבואר בספח"ק ישמע ישראל (ר"ה אות ה') כל השופרות כשרים חוץ משל פרה, ובגמ' שם כל השופרות אקרי שופר ואקרי קרן דפרה קרן אקרי שופר לא אקרי (ר"ה כ"ו). ע"ד המבואר בסה"ק צדיק העצה לעמוד לדין ברה"ב^{על} הוא עי' הנחנה ויטויל בתוך כלל ישראל, וכמאמר הזה"ק (ח"ב מ"ד ע"ג), וכל מדיקי אינש טפי מעלי, וזה ענין מאחז"ל (ר"ה י"ח) מאי כבני ישראל כבני אמרנא, כי הנאש יש להם בני עונה, וליפירך נמשלו ישראל לצאן, ושור הוא גאה, וכמאמרם ז"ל (תהלים י"ג ע"ב) גאה שבבהמות שור, והענין הוא כי כל איש צריך להשתדל בכל מיני השתדלות ובתחבולות יעשה מלחמת היצה"ר להלחם נגדו, עי' מה ע"י עסק התורה, דלית לך מילי לתברא יצה"ר אלא אורייתא (זה"ק ח"א ר"ב), וללמוד וללמד לשמור ולעשות מצוות ומעו"ט שיהי בר מעלה, ואפילו אם יזכה למעלות טובות בל יתגאה בהם ח"ו, וכשאין לו במה להתגאות אין זה רבותא שאין מתגאה, וזה הוא ענין הקרן והשופר, דאף שיש לו קרן במה להתגאות אבל אינו מתגאה בהקרן, וזה הוא תפארתו, וזהו פ"י מאחז"ל אקרי קרן ואקרי שופר, מלשון שפרו מעשכם שהוא לשון תפארת, היינו וישנו ל"ב במה להתגאות ואינו מתגאה, זה הוא תפארת

מישראל, ישראל אשר בך אתפאר, אבל דפרה קרן אקרי, היינו שנוגח בהקרן, כי אין נגיחה אלא בקרן (ב"ב ב' ע"ב) שמתנאה בהקרן ונוגח בו וממית בו, ומתוך התפארת שלו לדבר מאוס וממית, כן המתנאה הוא מהפך התורה ומעו"ט שלו, כי זה הוא תפארתו, לדבר מאוס וממית ר"ל, וכמאחז"ל (יומא ע"ב ע"ג) אשר שם משה (דברים ד, מ"ד) לא זכה נעשה לו סם המות ר"ל, להרוג א"ע ולהרוג אחרים ר"ל, ע"כ עצה היעוצה ליקח מהשופר שנהי' נכנעים אמתים, ויקיים בנו ישראל אשר בך אתפאר (שעי"ג ג, ט), ונזכה לחיים טובים לנו ולכל ישראל, אמן.

^{מכ} כדאיתא בספח"ק בת עין (פר נביאים): וזהו שאמר בזהר הקדוש (ח"ד פ"ג ט"ז) קרן לא בעינן אנו שופר בעינן, כי בקרן יש אותיות ק"ר שהם אותיות של שקר (לקוטי תורה שפ"א ד), אבל אנו בעינן להרחיק מאתנו בחיי שקר ולהמשיך עלינו בנוי אמת, והוא אות ש"ן שממתיק אותיות ק"ר.

^{נד} כמש"כ בספח"ק נועם מגדים (פר מצוות): וזהו משלחי רגל השור, דשור לקרנו כוונתו להזיק כמו כן הולמד שלא לשמה לקנטר להזיק הוא.

עוד כתב שם (לקוטיים): וזהו משלחי רגל השור, דשור לקרנו כוונתו להזיק כ"כ הלימוד של לקנטר להזיק הוא שלומד שיקרא חכם מופלא ורב רבנים כידוע נ"ל.

^{נז} כמש"כ בספח"ק שם משמואל (פר ושלח, תרע"ט) וז"ל: והיינו הדנה הגדנו לעיל שחיפוך מדת הגיאות בטמאה היא לעומתו בקדושה הגבחה הלב בדרכי ה' וי"ל שבטומאה היא קרן שור המזיק זה עשו ועי"ז נאמר (תהלים ע"ה) ולרשעים אל תרימו קרן, ובקדושה הגבחה הלב בדרכי ה' הוא קרן ישראל והיא מדתו של יוסף דכתיב ב' (דברים ל"א) וקרני ראם קרניו, ובמד"ר (פ' צ"ט) יוסף כנגד מלכות אדום, זה בעל קרנים וזה בעל קרנים, זה בעל קרנים בכור שורו הדר לו וגוי זה בעל קרנים ועל קרניא עשר די בראשי'.

לפי דרכנו יתפרש הענין, שזה גם הרוח קרן שור המזיק כנ"ל, כי שור הוא אחד הגאים שנבראו בעולם ומנסות הרוח שבו מסתעף שהוא מזיק בקרן, וזה בעל קרנים שיש לו גובה לב בדרכי ה' לא ישוב מפני כל, וכשזה קם זה נופל, ע"כ בהופיע משיח בן יוסף בעולם אז הצדיקים וכל ישראל עמם יגבהו לבם בדרכי ה' ותרום קרן ישראל, ואז יתקיים (תהלים ע"ה) וכל קרני רשעים אנדע תרוממנה קרנות צדיק.

^{נח} עי' פ"י וקאנטי עה"ת שמיני כג ב, בשם 'דרשו רבותינו, ורבונו בחיי עה"ת בשם נוסח א' בתנומא, ועי' ויק"ר שמיני יג.

^{נו} אוצר החיים לפר' משפטים.

עזו"י.¹¹

מאידיך, ולעומת זאת, יכול האדם להשתמש בשכלו ובתבונתו על מנת להגדיל ולפרסם ולהרים את "קרני השכינה" דהיינו כבוד מלכותו יתברך¹², ואינא בספה"ק אמרי נועם¹³ רמז לזה כי "קרן" ר"ת "קליפה רביעית נוגה", כי בבחירת האדם תלוי הדבר אם תהיה "קרן דקליפה" או "קרן דקדושה".

שבין "קרן תמה" ל"קרן מועדת" - ובין "שור תם" ל"שור המועד", והיא היא הנקראת "קליפת נוגה" הידועה שיש בה טוב ורע המשמשים כאחד - אשר ביד האדם להטותה לכאן או לכאן על ידי החכמה והבינה שלי¹⁴. מצד אחד יכול האדם להיכנע אל לעומת הסתר האלוקות שיש בעולם העשייה ולא להתעסק אלא בעצמו, וכלשון הפסוק "ונוגה" כאור תהיה 'קרנים' מידו לו ושם חביון

11 דלתי ולי יהושע, היינו שדבק את עצמו באות דל"ת רבתא מן אחד (רמב"ם הלכות תפילין פ"ב הלכה ג, ע פ"ח ש קר"ש פ"ט), שהוא מדת שפלות ואחדות הבורא ית' וקבלת עול מלכות שמים, ושלא לדבק את עצמו באות ר"ש חלילה, שהוא ר' רבתא מן אל אה"ר (שמות לד יד, ע"ש במנחת שני, ועי' בעה"ט ואתחנן ו' ד), בחינת גסות.

12 וצריך לזיזרה בזה מאוד שלא יפול בעצת היצר הרע, כי זו היא עצת היצר הרע, כשוראה בישראל שום עבודת הבורא, בא עליו בערמה, ומגיס דעתו, באמרו אליו עכשיו השגת השגה נפלאה וקרוב אתה לקדושה ורחוק אתה מארציות.

13 וזהו שאמר הכתוב, ואמר פרעה הוא היצר הרע (לק"ת רש פ' שמות, ע זח"א פ ע"ב עי' זח"ב סז ע"ב), לבני ישראל, נבכים הם מן הארציות, רק קרובים הם לה'. סגור עליהם המדבר, פירוש סגור, ס"ג ר' (היינו ס"ג הוא מלשון נסוג אחור, וסג אחור התג דל"ת ונעשה ר', בחינת גסות ר' רבתא הג"ל), על כן עליהם המדבר, היו צריכים להזדככות המדבר.

14 על כן צריך כל איש מישראל להלחם עם היצר הרע, ולעשות מן הרי"ש דל"ת, ולרומם קרן ישראל הוא התג מדל"ת שנקרא קרן ישראל.

עוד כתב שם (פר' וירא): וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו (בראשית כב יג), פירוש שאברהם אבינו ע"ה הגביר כח הקדושה על הסטרא אחרא, ועשה מן אל אחר שיהיה אל אחד, שנעשה קרן לאות רי"ש ונעשה דל"ת. וזהו וישא אברהם את עיניו וירא והנה מה שהיה אי"ל אחר"ר ברי"ש נאחז בסבך בקרניו, פירוש שנאחז תג אחד בהקרן של הרי"ש ונעשה אח"ד כנ"ל.

15 וזל"ק (פר' בלק): וקליפה זו נקראת נוגה, ועל כן בלק' בן צפור' ס"ת קרן, נוטריקון קליפה רביעית נוגה. וזהו שאמר כלחך השור, ובמדרש רבה (שם) מה שור מנגח בקרניו אף אלו מנגחין בתפלתן שנאמר וקרני ראם קרניו, כי קרן ר"ת קליפה רביעית נוגה.

16 ראה מש"כ בספר קהלת יעקב (עיר ג): וכן הבינה נקרא נוגה מצד החסד בתיקונים (זהר חדש קט"ו ע"ב), נוגה גימטריא ס"ג עם הכולל, גם נוגה ד' אותיות גימטריא בינה עם הכולל.

17 חבוקו ג ד.

וראה מש"כ האברבנאל (שמות מ לד-ה): וכמו שהאור המסוכך בגוף השמש, לרוב זוהרה ובהירותו לא יוכל העין לראותו, עם היותו סבה להיות הדברים נהיים. ואם יציץ בו האדם יותר ממה שבכחו, יכהו עינו ולא יוכל לראות עוד מה שהיה דרכו לראותו קודם לכן. ככה לא יוכל השכל האנושי להשיג השם יתברך כפי אמתתו, ואם יצא מגבולו תתבלבל השגתו או ימות, כבן עזאי שהציץ ונפגע.

ולזה נאמר בספר הנביאים, שיש מסך מבדיל סביב האור האלהי, ושהוא הנסתר בענין וערפל. כמו שאמר: "ענין וערפל סביביו" (תהלים צג, ב), "ישת חשך סתרו" (תהלים יח, יב), ועל זה עצמו נאמר (חבוקו ג ד): "ונוגה כאור תהיה קרנים מידו לו ושם חביון עוזה". כלומר, שהנוגה האלהי דומה לאור המוחש, כמה שקרנים רוצה לומר זוהר ואור גדול מידו לו, כלומר שהוא אור מעצמו שלא קבלו מדבר אחר מאיר אליו, ולחזק בהירותו ואורו שם חביון עוזו, כי יתחבא ויסתתר לעינו לעוז אורו ותעצמו.

וראה עוד מה דאיתא בספה"ק ברית כהונת עולם (מאמר נר מצוה, פרק א): אך והו"ה הוא ובית דינו כסוד צומצם האור והוא גימטריא כנ"ד, הוא אשר גייה חשכי שהוא התראות האור בכבוד גם על הגוף החשוך והוא נקרא נוגה שהוא הקטנת האור, וכן כתב בתהלים (י"ח כ"ט) כי אתה תאיר נרי הו"ה אלהי גייה חשכי.

ועוד יתבאר ענין זה במאמר "קליפת נוגה".
18 כמש"כ בספה"ק בת עין (פר' בשלח) וזל"ק: על כן צריך האדם להבין תמיד בעצמו ולהשיג האמת איך שלא השיג עדיין אפי' כטפה מן הים, והוא שפל ורחוק מה' וזל", ויאחזו באות דל"ת, כמה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קטז

כל המאמרים - שנת תשפ"א

פרשת קרח	פרשת תצוה	פרשת בראשית
מאמר "הקטורת"	מאמר "רזא דגלגולא" ח"ג	מאמר "גן עדן" ח"א
פרשת חקת	פורים	פרשת נח
מאמר "טעמי המצוות"	מאמר "משתה היין"	מאמר "גן עדן" ח"ב
פרשת בלק	פרשת כי תשא	פרשת לך לך
מאמר ה"דעת"	מאמר "נקודת אנכי"	מאמר "גן עדן" ח"ג
פרשת פנחס	פרשת ויקהל פקודי	פרשת וירא
מאמר "כעס וקנאות"	מאמר "ולא יהיה בהם נגף"	מאמר "נבואה ורוח הקודש"
פרשת מטות מסעי	פרשת ויקרא	פרשת חיי שרה
מאמר "מחשבה דיבור מעשה"	מאמר ה"קרבנות"	מאמר "חומר וצורה" ח"א
פרשת דברים	פרשת צו	פרשת תולדות
מאמר ה"תוכחה"	מאמר "תרומת הדשן"	מאמר "חומר וצורה" ח"ב
פרשת ואתחנן	חג הפסח	פרשת ויצא
מאמר "עולם שנה נפש"	מאמר "הכשרת כלים"	מאמר "חומר וצורה" ח"ג
פרשת עקב	מאמר "והגדת לבנך"	פרשת וישלח
מאמר ה"תכלית"	מאמר "גאולת הדיבור"	מאמר ה"מלאכים" ח"א
פרשת ראה	פרשת שמיני	פרשת וישב
מאמר "עולם חסד יבנה"	מאמר "קיץ וחורף"	מאמר ה"מלאכים" ח"ב
פרשת שופטים	פרשת תזריע	חנוכה
מאמר "י"ג מידות של רחמים"	מאמר ה"התעוררות"	מאמר "אור הגנוז"
פרשת כי תצא	פרשת מצורע	פרשת מקץ
מאמר ה"תשובה"	מאמר "איך למעלה מעונג"	מאמר ה"חלומות"
פרשת כי תבוא	פרשת אחרי	פרשת ויגש
מאמר ה"ראשית"	מאמר "נצח והוד"	מאמר "כל ישראל ערבים"
פרשת נצבים	פרשת קדושים	פרשת ויחי
מאמר "הידיעה והבחירה" ח"א	מאמר "העלאת המידות"	מאמר "נצחיות התורה"
ראש השנה	פרשת אמור	פרשת שמות
מאמר "הידיעה והבחירה" ח"ב	מאמר "תיקון הימים"	מאמר "קדושת היסוד" ח"א
מאמר "תקיעת שופר"	ל"ג בעומר	פרשת ורא
פרשת וילך	מאמר "רבי שמעון הולך אחר	מאמר "קדושת היסוד" ח"ב
מאמר "הידיעה והבחירה" ח"ג	הפנימיות"	פרשת בא
יום הכיפורים	פרשת במדבר	מאמר "קדושת היסוד" ח"ג
מאמר "כל נדרי"	מאמר "עייגולים ויושר"	פרשת בשלח
מאמר "כיסוי הדם"	חג השבועות	מאמר ה"שירה"
פרשת האזינו	מאמר "תורה לשמה"	פרשת יתרו
מאמר "הידיעה והבחירה" ח"ד	פרשת נשא	מאמר "צדיקים ובעלי תשובה"
חג הסוכות	מאמר "פרשת סוטה"	פרשת משפטים
מאמר "הידיעה והבחירה" ח"ה	פרשת בהעלותך	מאמר "רזא דגלגולא" ח"א
מאמר "שירת הסוכה"	מאמר "קברות התאוה"	פרשת תרומה
מאמר "שמיני רגל בפני עצמו"	פרשת שלח	מאמר "רזא דגלגולא" ח"ב
	מאמר "התבודדות והתכללות"	

נכתב ונערך ע"י הרב חיים פנחס הורוביץ שליט"א | לתרומות והנצחות, ניתן לפנות לטל': 76879692 | תרומות ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל 17 סניף 732 מס' חשבון 054-8461619
ע"ש "בית אשר ורבקה" (ע"ר) | לכל ענייני הגיליון, שאלות והערות, קבלת הגיליון באימייל, ניתן לפנות לכתובת אימייל: 2088014@gmail.com | ת.ד. זכרון יעקב 10/18 י-ם